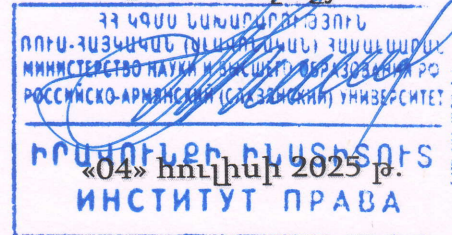


Հաստատում եմ՝
Իրավունքի Ինստիտուտի տնօրեն
Մ. Ա. Քալաշյան.



Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության

Հեղինակ՝ ի.գ.դ., պրոֆեսոր, Ծաղիկյան Մ. Շ.

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ «Կոռուպցիան որպես ազգային անվտանգության սպառնալիք»

Մագիստրոս կրթական ծրագիր (հեռակա)՝ 042101.04.7

«քրեական իրավունք և դատավարություն»

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.7

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի Բնաստիտուտի տնօրեն
Մ.Ա.Քալաշյան.

«04» հուլիսի 2025 թ.

Բնաստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության

Հեղինակ՝ ի.գ.դ., պրոֆեսոր, Ծաղիկյան Ս. Շ.

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ «Կոռուպցիան որպես ազգային անվտանգության սպառնալիք»

Մագիստրոս կրթական ծրագիր (հեռակա)՝ 042101.04.7

«քրեական իրավունք և դատավարություն»

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.7

Անտոացիա

Դասընթացը նվիրված է կոռուպցիայի՝ որպես ազգային անվտանգությանը սպառնացող համակարգային երևույթի բազմակողմանի վերլուծությանը: Ուսումնասիրվում են կոռուպցիոն երևույթների դրսևորումները իրավական, քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական և ինստիտուցիոնալ մակարդակներում: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում կոռուպցիայի կանխարգելման միջազգային փորձին, ազգային ռազմավարություններին և հակակոռուպցիոն քաղաքականության գործիքակազմին:

Դասընթացի նպատակները և խնդիրները

Նպատակն է՝ ձևավորել ուսանողների մոտ ամբողջական պատկերացում կոռուպցիայի բնույթի, պատճառների, դրսևորումների և դրա դեմ պայքարի մեխանիզմների վերաբերյալ՝ պետական կառավարման, իրավական և անվտանգության համատեքստում:

Խնդիրներ՝

- բացահայտել կոռուպցիայի ազդեցությունը ազգային անվտանգությանը,
- վերլուծել հակակոռուպցիոն ռազմավարությունների արդյունավետությունը,
- ուսումնասիրել միջազգային կազմակերպությունների դերը կոռուպցիայի դեմ պայքարում,
- զարգացնել քննադատական մտածողություն՝ կոռուպցիայի իրավական և ինստիտուցիոնալ բնույթի շուրջ:

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան

Օբյեկտը՝ Քրեական դատավարությունում մեղադրանքի ձևակերպման, հիմնավորման, պահպանման և վիճարկման գործընթացը:

Առարկան՝ Մեղադրանքի պաշտպանության ինստիտուտը՝ որպես քրեական հետապնդման օրինականության և արդարացիության երաշխիք:

Դասընթացի մուտքային պահանջները

Ուսանողները պետք է տիրապետեն քրեական դատավարության ընդհանուր հիմունքներին, մեղադրանքի կառուցման սկզբունքներին, նախաքննության փուլերին, կարողանան աշխատել գործերով և վերլուծել դատական որոշումները:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան ՈԱՇ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքներ՝

1. Մեղադրանքի կառուցվածք
2. Դատախազության գործառույթները քրեական հետապնդման ընթացքում
3. Պաշտպանական դիրքորոշման իրավական հիմքերն ու մարտավարությունները

Հմտություններ՝

Գիտելիքի կիրառման հմտություններ՝

1. Իրավաչափ առարկությունների ձևակերպում
2. Մեղադրանքի վիճարկման մեթոդների կիրառում

Ընդհանրական իմացական հմտություններ՝

1. Իրավական փաստարկում և քննադատական վերլուծություն
2. Իրավական դիրքորոշման կազմավորում և պաշտպանություն

Կարողունակություն (կոմպետենցիա)՝

Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն՝

1. Իրավական դիրքորոշումների ինքնուրույն ձևակերպում
2. Վերլուծական և պատասխանատու որոշումների կայացում պրակտիկ հարցերում

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

- Դասախոսություններ (տեսություն)
- Սեմինարներ (գործնական վերլուծություն)
- Քեյս ստադի (գործերի ուսումնասիրություն)
- Դերային խաղեր (դատական վիճաբանություն)
- Ուսանողների ելույթներ և առարկություններ

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «քրեական իրավունք և դատավարություն»՝ 3 ակադեմիական կրեդիտ (108 ակադեմիական ժամ) աշխատատարությամբ, որից 10 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար: Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 1-ին ուսումնական տարվա 2-րդ կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարությունն, այդ թվում՝	108
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	18
1.1.1. Դասախոսություններ	8
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	10
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	90

1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում՝	81
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	9
1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում՝ (նշել)	
1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	քննություն

- **Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների**

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Կոռուպցիայի էությունը և տեսությունները	11		1
Թեմա 2. Կոռուպցիայի տեսակները և ձևերը պետական կառավարման համակարգում	11	1	1
Թեմա 3. Կոռուպցիան որպես ազգային անվտանգության սպառնալիք	11	1	1
Թեմա 4. Կոռուպցիայի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական հետևանքները	11	1	1
Թեմա 5. Միջազգային իրավական փաստաթղթեր և հակակոռուպցիոն չափորոշիչներ	11	1	1
Թեմա 6. ՄԱԿ-ի Կոռուպցիայի դեմ կոնվենցիայի հիմնական դրույթները	10	1	1
Թեմա 7. Եվրոպական միության և ԵՄ հակակոռուպցիոն ինստիտուտները	10	1	1
Թեմա 8. Հակակոռուպցիոն քաղաքականության ազգային մոդելներ	11	1	1

Թեմա 9. Հակակոռուպցիոն ռազմավարությունների մշակում և իրականացում	11	1	1
Թեմա 10 Քաղաքացիական հասարակության դերը կոռուպցիայի դեմ պայքարում	11		1
Ընդամենը	108	8	10

Թեմատիկ պլան և թեմաների բովանդակություն

1. Կոռուպցիայի էությունը և տեսությունները – Կոռուպցիայի հիմնական հասկացությունները, բնութագրիչ նշանները, տնտեսական և իրավաբանական մեկնաբանությունները:
2. Կոռուպցիայի տեսակները և ձևերը պետական կառավարման համակարգում – Բացահայտվում են կոռուպցիայի ինստիտուցիոնալ ձևերը՝ ռենտահանում, հովանավորչություն, չարաշահում:
3. Կոռուպցիան որպես ազգային անվտանգության սպառնալիք – Կոռուպցիայի ազդեցությունը հանրային վստահության, ինստիտուտների կայունության և անվտանգության վրա:
4. Կոռուպցիայի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական հետևանքները – Աղքատություն, անհավասարություն, ներդրումների նվազում և ժողովրդավարական գործընթացների խաթարում:
5. Միջազգային իրավական փաստաթղթեր և հակակոռուպցիոն չափորոշիչներ – ՄԱԿ-ի, ԵԽ-ի, ԵԱՀԿ-ի փաստաթղթերի վերլուծություն:
6. ՄԱԿ-ի Կոռուպցիայի դեմ կոնվենցիայի հիմնական դրույթները – Կոնվենցիայի կառուցվածքը, պատվիրակված պարտականությունները, մոնիթորինգի մեխանիզմներ:
7. Եվրոպական միության և ԵԽ հակակոռուպցիոն ինստիտուտները – GRECO, OLAF, EPPO գործառույթներ և գործունեություն:
8. Հակակոռուպցիոն քաղաքականության ազգային մոդելներ – ՀՀ, ՌԴ, Վրաստան: Նրանց ռազմավարությունների կառուցվածքն ու արդյունքները:
9. Հակակոռուպցիոն ռազմավարությունների մշակում և իրականացում – Քայլեր, փուլեր, իրականացման մեխանիզմներ, պետական ծրագրերի փորձ:
10. Քաղաքացիական հասարակության դերը կոռուպցիայի դեմ պայքարում – ՀԿ-ների, մեդիայի, իրավապաշտպան կառույցների դերը:
11. Կոռուպցիայի կանխարգելման ինստիտուցիոնալ մեխանիզմներ – Մասնագիտացված մարմիններ, անկախ վերահսկողության ինստիտուտներ:

12. Քրեական պատասխանատվություն և կոռուպցիոն հանցագործությունների քննություն – Քրեական օրենսդրության համապատասխան հոդվածներ, քննության մեթոդներ:

Գնահատման ձևեր

- Տեսական թեստավորում
- Գրավոր աշխատանք՝ թեմատիկ վերլուծությամբ
- Զեկույց և բանավոր ներկայացում
- Դիպլոմային նախագծի մշակում (ընտրովի)
- Քննություն կամ ավարտական հարցազրույց

Օգտագործվող գրականություն

Նորմատիվ աղբյուրներ՝

- ՄԱԿ-ի Կոռուպցիայի դեմ կոնվենցիա
- ԵԽ և ԵՄ փաստաթղթեր հակակոռուպցիոն ոլորտում
- ՀՀ հակակոռուպցիոն ռազմավարություն և օրենքներ

Գիտական գրականություն՝

- Տ.Ա. Կորչազինա, «Противодействие коррупции: правовые и институциональные основы», Մոսկվա, 2020
- Transparency International – տարեկան զեկույցներ և վերլուծություններ
- Ս.Ս. Ավագյան, «Կոռուպցիան և ազգային անվտանգությունը», Երևան, 2021